

Tisková zpráva STEM/MARK, kontakt: Jan Burianec, burianec@stemmark.cz, telefon: 776179823

V Praze, 7. 12. 2023

Petr Pavel zlepšuje náhled na funkci prezidenta. Bývalí prezidentští kandidáti mohou zvýšit zájem o evropské volby.

Foto: Pixabay

Petr Pavel je ve všech dotazovaných ohledech hodnocen lépe než předchozí prezident Miloš Zeman.

Danuše Nerudová i Karel Diviš mohou uskupením, za která kandidují, zvýšit šance v nadcházejících volbách do Evropského parlamentu.

Průzkum agentury STEM/MARK z konce listopadu 2023 se zaměřil na hodnocení druhého přímo zvoleného prezidenta ČR, dále na šance bývalých prezidentských kandidátů ve volbách do Evropského parlamentu, ale také na obecné postoje české veřejnosti k EU. Prezentovaná data popisují nálady ve společnosti v období sestavování kandidátek do nadcházejících evropských voleb a začínající kampaně, kdy někteří kandidáti již vyrazili do terénu a snaží se oslovit své potenciální voliče. Prezentované výsledky nepřímo navazují na Prezidentský tracking STEM/MARK (10 vln), který mezi roky 2019-2023 mapoval smýšlení české veřejnosti ohledně výkonu prezidentského úřadu, hodnocení předchozího prezidenta a známosti či přijatelnosti (potenciálních) kandidátů na příštího prezidenta.

Petr Pavel je aktuálně v celkovém průměrném hodnocení na známce 3

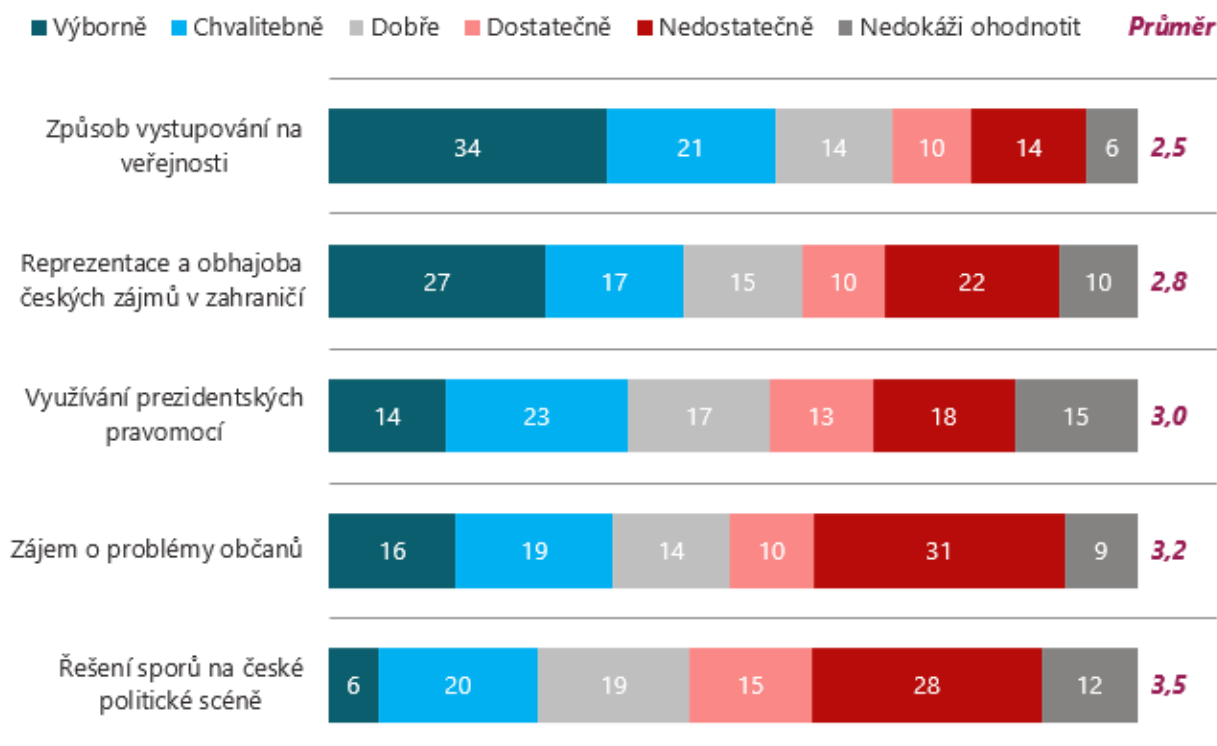
Při detailnějším rozklíčování jednotlivých oblastí je nejlépe hodnocen za způsob vystupování na veřejnosti a v rámci reprezentace a obhajoby českých zájmů v zahraničí. Rezervu respondenti naopak vidí u řešení sporů na české politické scéně. Zde je ale zapotřebí vzít v potaz, jaké spory na české politické scéně vlastně lidé myslí (*pozn. průzkum se na toto nedoptával*). Tedy, zda se jedná například o střet vládních a opozičních politiků ohledně ekonomického směřování naší země (kdy by prezident mohl svou roli mediátora hrát například více aktivně) nebo o skutečný spor či politickou krizi projektovanou například do demise vlády a její způsob řešení prezidentem, ke které zatím v jeho funkčním období nedošlo. Navíc je zapotřebí brát v potaz to, že Petr Pavel ve své funkci nepůsobí tak dlouho, aby některé hodnocené atributy mohly být celistvě posuzovány, na druhou stranu z hlediska srovnatelnosti s předchozími výsledky hodnocení minulého prezidenta, se to nabízí.

Petr Pavel má vyšší míru podpory zejména u mladších lidí do 30 let, vysokoškoláků, lidí z větších měst, ale také u lidí, kteří inklinují k pravicové orientaci. Naopak horší hodnocení dostává celkově od starších lidí 60 a více let (častěji u ekonomicky neaktivních seniorů), voličů opozičních stran (SPD či ANO) a ekonomicky hůře situovaných lidí.

„Zdá se mi, že pozitivní zprávou pro současného prezidenta může být to, že je hodnocen pozitivně – známkami 1 či 2 – i téměř pětinou voličů Andreje Babiše z poslední přímé volby prezidenta. Navíc si odnáší ve všech pěti atributech lepší hodnocení než předchozí prezident Miloš Zeman, který v druhé polovině svého druhého funkčního období měl od české veřejnosti v průměru čtyřku. Na druhou stranu v počátcích své funkce v prvním volebním období též neměl špatnou výchozí pozici,“ rozvíjí výsledky Jan Burianec autor výzkumu ze STEM/MARK.

Náhled na konkrétní hodnocené atributy zobrazuje graf č. 1.

Graf 1: Hodnocení současného prezidenta Petra Pavla

Jak byste ohodnotil(a) působení prezidenta Petra Pavla v následujících oblastech?
Všichni respondenti, n=1010 [údaje v %], řazeno sestupně dle průměru

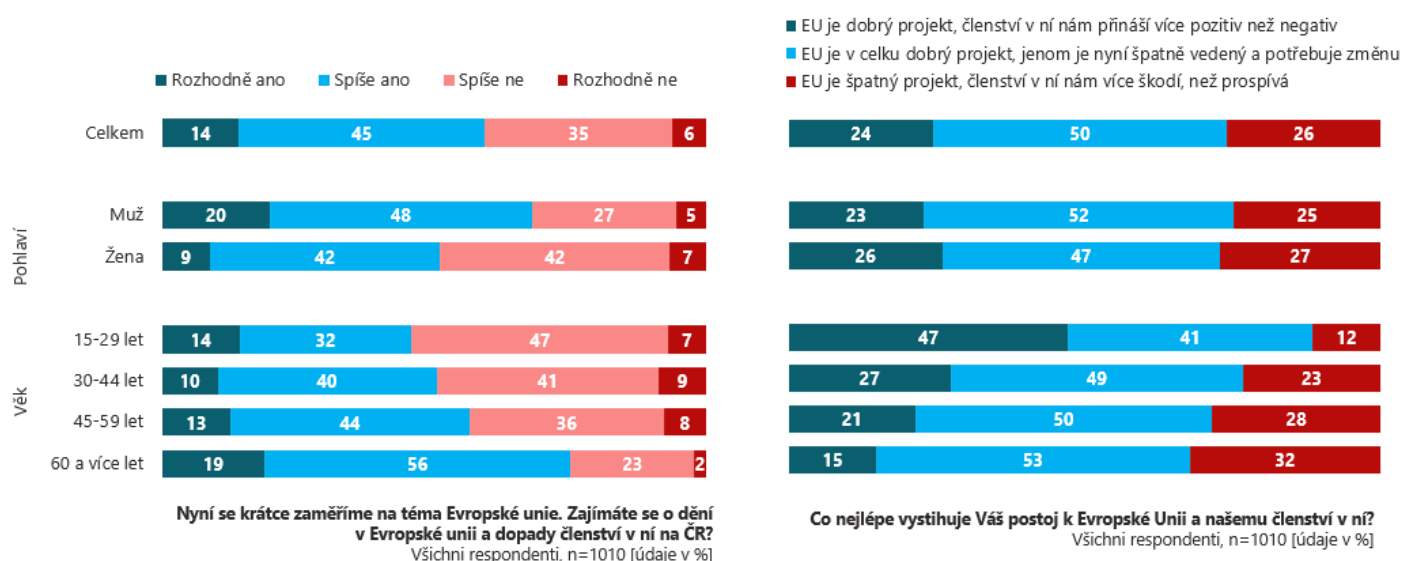
Jasný signál: Z EU vystupovat nechceme, dle mínění poloviny populace je ale špatně vedená a potřebuje změnu

Jen třetina respondentů se domnívá, že by ČR měla v tuto chvíli vystoupit z EU. Odchod z EU podporují častěji lidé s nižším vzděláním (bez maturity), lidé, kteří v 1. kole předchozí prezidentské volby volili Jaroslava Baštu či Andreje Babiše a logicky také ti, kteří se domnívají, že EU je špatný projekt a členství v ní nám více škodí, než prospívá. To může být případ jednak lidí, kteří z výhod členství v EU (např. lepší potenciál pracovat a cestovat v zahraničí) nedokážou natolik čerpat, například kvůli limitům při jejich socio-ekonomickém postavení. Na druhou stranu může jít také o lidi (např. potenciální voliči Svobodných či někteří podnikatelé/živnostníci), kteří ať už z hlediska profesního či ideového nesouzní s některými

kroky EU, které považují za nelogické až absurdní, ti ale většinou z EU vystoupit stále nechtějí.

Pokud se na postoj Čechů k EU podíváme více podrobněji, tak téměř tři pětiny deklarují, že se o dění v EU - a dopady členství v ní na ČR - zajímají (14 % velmi, 45 % částečně). Mezi silnější zájemce patří muži, voliči pravice a vysokoškolsky vzdělaní lidé. Také s rostoucím věkem se u respondentů zvyšuje zájem o dění v EU. Pokud se podíváme na postoj, který nejlépe vystihuje názor na naše členství v EU, tak nejčastěji převažuje to, že EU je v celku dobrý projekt, jen je špatně vedená a potřebuje změnu (50 %), další čtvrtina vidí více pozitiv členství a zbývající čtvrtina zase více negativ. Jak už zaznělo, tak více kritičtější jsou starší lidé a s jistou nadsázkou lze u této skupiny (věk 60+) říci, že čím více o EU vědí (zjišťují si), tím jsou i kritičtější.

Graf 2: Vztah Čechů k Evropské unii

EU volby zatím nejsou aktuálním tématem, ale bývalí prezidentští kandidáti mohou zamíchat s pořadím

Průzkum agentury STEM/MARK se zaměřil i na to, kolik procent lidí zaznamenalo, že se některý bývalý prezidentský kandidát/kandidátka chystá kandidovat do nadcházejících voleb do Evropského parlamentu (červen 2024). To již zaznamenala téměř čtvrtina lidí, nejčastěji pak u Danuše Nerudové (kandidující za STAN) či ojedinele u Karla Diviše (Svobodní) a Pavla Fischera – ten se ale nakonec rozhodl, že kandidovat nebude (původně zvažoval kandidaturu za KDU-ČSL). Oba již potvrzené kandidáty (Danuši Nerudovou a Karla Diviše) si navíc polovina těch, kteří jejich kandidaturu zaznamenala, dokáže jako europoslance představit. Přímou podporu ke kandidatuře má Danuše Nerudová od 43 % lidí z celé populace a Karel Diviš od 23 %. Je už tedy jenom na nich, jestli dokážou dostat tyto lidi nakonec k evropským volbám, které se vyznačují jednou z nejnižších účastí dlouhodobě (i když v čase postupně roste), a pomoci tak daným politickým subjektům k lepšímu volebnímu výsledku.

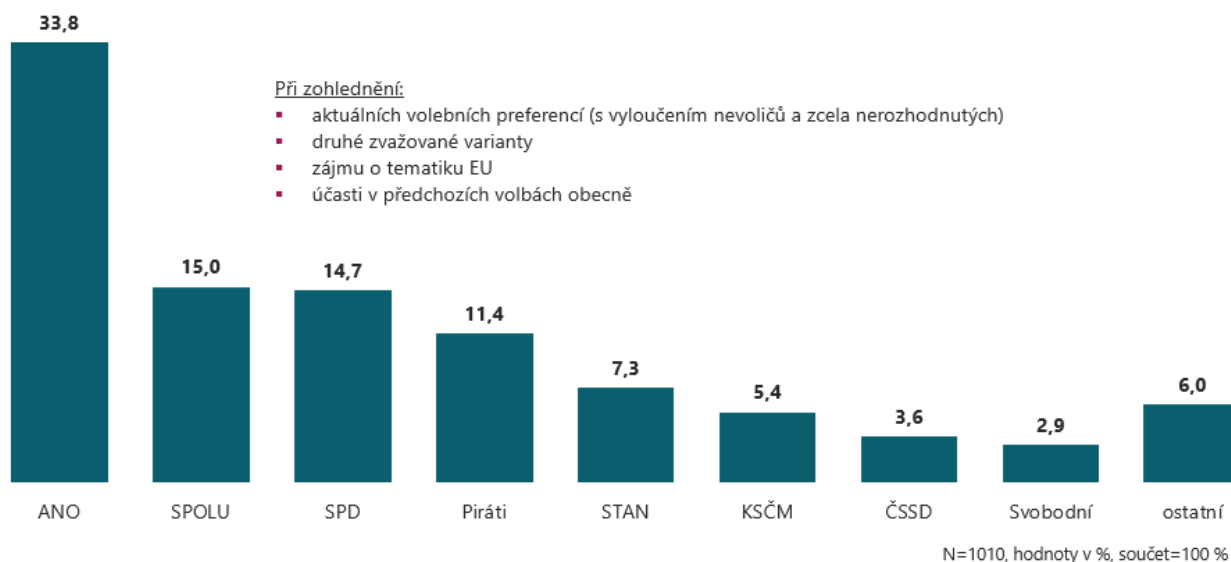
U obou potvrzených bývalých kandidátů nás také zajímala jejich vnímaná pozitiva a negativa. U Danuše Nerudové je její největší výhodou reprezentativní vystupování, osobní sympatie či schopnost srozumitelně své názory vysvětlit. Naopak nevýhodou mohou být některé informace/sdělení, která se s ní spojovala během kampaně před prezidentskou volbou. U Karla Diviše jsou hlavní zmiňovaná pozitiva shodná (reprezentativní vystupování, osobní sympatie

a srozumitelnost) jako u Danuše Nerudové, „nevýhodou“ je pak menší znalost v širší populaci (pozn. Karla Divíše zná alespoň podle jména cca 70 % populace).

V tuto chvíli by volby do EP vyhrálo hnutí ANO

Odhadovali bychom v tuto chvíli výsledek voleb do Evropského parlamentu, pak by z nich profitovaly spíše opoziční strany. Je ale zapotřebí brát tento odhad s velkou opatrností z hlediska toho, jak daleko, a jak specifické evropské volby – hlavně vzhledem k nižší účasti – vlastně jsou. I tak je z tohoto odhadu vidět, že vládní strany (alespoň v porovnání s výsledkem posledních voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2021) v tuto chvíli ztrácejí, což může být dáno například aktuálním ekonomickým děním, navazující stávkou odborů či nedostatečně řešené vládní priority – školství. Na druhou stranu jsou to právě aktuální vládní strany, které nakonec k těmto volbám dokážou častěji své voliče dostat (z hlediska jejich sociodemografického profilu a vnímání EU).

Graf 3: Odhad výsledku voleb do Evropského parlamentu, kdyby se hypoteticky konaly v listopadu 2023

Zajímavý pohled se nabízí, pokud se z hlediska možného volebního výsledku podíváme na volební potenciál (maximální možný zisk od všech zvažujících voličů). Z tohoto pohledu rostou šance především STAN (možnost dosáhnout až 11 %), KSČM (až 9 %), Svobodní (až 5 %) či ČSSD (až 5 %).

„Bude hodně záležet jaké - širokou veřejností známé - osobnosti dokážou kandidující strany a hnutí na svou stranu natáhnout. Díky principu kroužkování - které má velkou váhu díky nízké účasti - se stejně jako v posledních evropských volbách můžeme dočkat některých skokanů z nižších příček až na ty nejvyšší. V dalším ohledu bude záležet na nastolených tématech v kampani a vysvětlování, v čem nám vlastně evropská unie prospívá,“ zakončuje Jan Burianec ze STEM/MARK.

Výzkumu agentury STEM/MARK uskutečněného prostřednictvím online dotazování na Českém národním panelu se zúčastnilo 1010 osob ve věku 18 a více let. Výzkum je reprezentativní dle pohlaví, věku, vzdělání, velikosti místa bydliště a regionu na základě kvótního výběru. Přihlíženo je též k socio-ekonomickému postavení a prezidentské volbě 2023. Pokud některý

z grafů nedává v součtu 100 %, je to zapříčiněno automatickým zaokrouhlováním. Sběr dat probíhal od 23. 11. do 28. 11. 2023.

Tiskovou zprávu naleznete též na webu STEM/MARK, kde budou k dispozici i grafy v originálním/tiskovém formátu.

<https://stemmark.cz/petr-pavel-zlepsuje-nahled-na-funkci-prezidenta-byvali-prezidensti-kandidati-mohou-zvysit-zajem-o-evropske-volby/>